Suomen Yrittäjänaiset ry
toimitusjohtaja Carita Orlando
carita.orlando@yrittajanaiset.fi
puh 040 5445519

29.5.2024

Suomen Yrittäjänaiset ry:n lausunto koskien Hallituksen esitystä eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 39 § muuttamisesta (HE 50/2024 vp)

Taustaa

Arvonlisäveron korotuksesta yrityksille aiheutuvat negatiiviset vaikutukset kohdistuvat rankimmin pieniin, usein yksinyrittäjinä toimiviin käsityövaltaisiin naisvaltaisten alojen yrityksiin. Yleisen arvonlisäveron korotus vaikuttaa merkittävästi ostovoimaan, ostopäätöksiin sekä ostokäyttäytymiseen. Tämä heijastuu suoraan kuluttajakauppaa tekeviin yrityksiin.

Naiset toimivat miehiä useammin palvelualoilla ja naisten ansiot yrittäjinä ovat miesyrittäjien ansioita pienemmät. (43 % naisyrittäjistä ja 23 % miesyrittäjistä ansaitsee alle 30 000 euroa vuodessa, yrittäjägallup Suomen Yrittäjät 2/2024).

Suomen yrittäjistä yli puolet on itsensätyöllistäjiä, eli he työskentelevät yksinyrittäjinä tai yrittäjämäisesti (2017). Ammatit ovat eriytyneet voimakkaasti sukupuolen mukaan. Tärkeimpiä ammattiryhmiä naisilla, jotka työllistävät itsensä, olivat kulttuuri- ja käsityöalojen ammatit sekä palvelualan työntekijäammatit, kuten kampaajat, pienkauppiaat ja hierojat. Sen sijaan vain viisi prosenttia itsensä työllistävistä naisista toimi vuonna 2017 rakentamisen, kuljetuksen ja teollisuuden ammateissa, kun miehillä vastaava luku oli 40 prosenttia.

Vuonna 2018 opiskelupaikan vastaanottaneiden sukupuolijakaumaa tarkasteltaessa kaikkein segregoituneimpia olivat seuraavat ammattialat:

- talotekniikka (99 % miehiä),
- kone- ja tuotantotekniikka (97 % miehiä),
- sähkö- ja automaatioala (96 % miehiä), sekä
- tieto- ja tietoliikennetekniikka (97 % miehiä)
- hiusala (97 % naisia)
- sosiaali- ja terveysala (88 % naisia).

Tämä johtaa myös siihen, että naiset perustavat yrityksiä naisten aloille ja miehet miesten aloille. Yli 90 % naisyrittäjistä toimii palvelujen ja kaupan alalla. Vuonna 2020 naiset perustivat eniten yrityksiä seuraaville aloille:

1. muu terveyspalvelu
2. kaudenhoitopalvelut
3. muualla luokittelemattomat henkilökohtaiset palvelut
4. muu liikkeenjohdon konsultointi
5. parturit ja kampaamot
6. muut koulutusta antavat yksiköt
7. taiteellinen luominen
8. fysioterapia

Lausuntomme

Alarajahuojennuksen poistuessa samanaikaisesti arvonlisäveroprosentin noston kanssa, heikentää se erityisesti naisyrittäjien mahdollisuuksia ansaita elantonsa yksinyrittäjänä.

1. Arvonlisäveron alarajan nosto 30 000 euroon.

Kannatamme arvonlisäveron alarajan nostamista 30 000 euroon. Tämä muutos helpottaa pienten yritysten toimintaa ja parantaa käsityövaltaisten pienyrittäjien kohtuullista ansiotasoa, erityisesti kuluttajaliiketoiminnan alalla. Arvonlisäveron alarajaa ei pitäisi asettaa tasolle, joka katsotaan harrastustoiminnaksi. Alaraja tulisi olla tasolla, jolla pieni yksinyrittäjä voi elättää itsensä, mutta raja ei vielä aiheuta kilpailun vääristymää.

2. Sukupuolivaikutusten arviointi

Esityksessä mainittuja sukupuolivaikutuksia tulee selvittää laajemmin, sillä parturi-kampaamot ja kauneudenhoitoala on mainittu erikseen, mutta samalla todetaan, ettei muutos koske erityisesti naisyrittäjiä, vaikka kyseisillä aloilla toimivat ovat pääosin naisia. Suomessa on hyvin eriytyneet työmarkkinat myös yrittäjien välillä.

3. Toimeenpanoaika on liian lyhyt

Toimeenpanoaika on lyhyt ja muutokset joudutaan toteuttamaan pääosin kesälomakauden kuluessa, mikä lisää muutoksesta yrityksille aiheutuvia kustannuksia. Verokannan muutoksesta aiheutuvat hallinnolliset kustannukset rasittavat suhteellisesti enemmän pieniä yrityksiä.

4. Alv-rekisteriin merkitsemisen ajankohta

Kannatamme esitystä, jonka mukaan alv-rekisteriin merkitsemisen ajankohta olisi alarajan ylittyminen eikä takautuvasti tilikauden alusta. Tämä selkeyttää käytäntöä ja vähentää yrittäjien hallinnollista taakkaa.

5. Verovelvollisuuden alkamisen lykkäävä menettely

Emme kannata verovelvollisuuden alkamista lykkäävää menettelyä. Tämä koskee hyvin rajattua joukkoa ja tekee menetelmästä sekavan, mikä saattaa aiheuttaa epäselvyyksiä ja hallinnollisia haasteita.

Toisaalta rekisteristä pitäisi pystyä poistumaan melko nopeasti elämäntilanteen muuttuessa, esim. perhevapaille jäädessä.

6. Laiminlyöntimaksujen keventäminen siirtymäajaksi

Kannatamme laiminlyöntimaksujen keventämistä koskien muiden jäsenvaltioiden kansallisen verovapauden hyödyntämistä siirtymäajaksi. Tämä helpottaa siirtymävaihetta ja vähentää yritysten taloudellista rasitusta muutosten voimaantulon yhteydessä.